

Nes kommune – Enhet barnehage

Hovedmål 1 for Felles løft steg 1:

Alle involverte aktører har kunnskap om hvordan de best mulig kan bidra til å forsterke en positiv utvikling hos alle barn. Dette innebærer at alle parter tar raskt kontakt med hverandre ved undring omkring barns utvikling.

Hva fungerte bra i prosjektet?

Bevisstgjøring og voksenrollen. Prosjektet har synliggjort hvilken betydning voksenrollen har for barns utvikling. Ved hjelp av målene vi utarbeidet på handlingsplanen, har vi satt voksenrollen på agendaen på en mye tydeligere måte en før. Vi har blitt bevisst på hvor vi må sette inn tiltak for å rydde mer tid til å være gode og tydelige rollemodeller. Ved at vi har blitt mer bevisst vår rolle og hvordan vi må arbeide for å forsterke ALLE barns positive utvikling har vi også blitt mer fokusert og oppdager tidligere undringer og har flere tanker om barns utvikling. Denne skoleringen har gitt oss flere referanserammer for å kunne undre oss over barns utvikling.

Undring. At begrepet undring blir brukt istedenfor bekymring gjør begrepet så mye enklere å jobbe med og alt blir ufarliggjort. Med en gang vi nevner at vi bekymrer oss for et barn så er det noen som får piggene ut, men hvis vi derimot bruker begrepet at vi undrer oss rundt noe så er det mye enklere å få med hele personalet på disse undringene. Dermed får vi gode diskusjoner rundt hvorfor vi undrer oss.

Tverretatlig prosjekt har gjort at vi har jobbet for en felles forståelse. Vi opplever at det har vært godt å se ansiktene til de vi samarbeider med i andre etater, i tillegg oppdage at vi kanskje ikke tenker så ulikt.

Samlingene har vært bra med gode og aktuelle tema og foredragsholdere. Det har vært passe veksling mellom foredrag og gruppearbeid, og det har vært positivt med tverrkommunale og tverretatlige gruppearbeid.

Det var riktig og viktig å starte med rolleavklaring og grunnsyn i barnehagen

De første ståstedanalysene var nyttige og et godt utgangspunkt for å komme inn i prosjektet, samt å få til gode diskusjoner i personal- gruppa. Den viste tydelig hva man måtte ta tak i framover. De fleste synes den var til god hjelp i arbeidet.

En barnehage har brukt **veiledning som metode**, og dette gjorde at alle opplevde prosjektet som lærerikt selv om graden varierer fra medarbeider til medarbeider.

Kan dette standardiseres for utnyttelse i andre prosjekter / lokale utviklingsarbeid?

Ja.

- Fortsette å jobbe bevisst og fokusert. Trekke alle med i arbeidet. Lage gode planer og jobbe regelmessig med evalueringsbiten.
- Fortsette å samle helse, barnevern, PPT og barnehage til felles samlinger og møter.
- Fortsette med handlingsplaner som ansvarliggjør hele personalgruppa.

Hva har vi lært?

Alle vet hvordan vi skal reagere når vi er bekymret for et barn.

Vi har fått bedre skriftlige rutiner, - bruk av «undringsskjema», kartlegginger, Alle med, TRAS...

Vi har fått bedre samarbeid med helsesjonesjonen, - lettere å ta kontakt begge veier!

Vi har lært at vi har en ekstremt viktig rolle som rollemodeller

Vi har lært å sette fokus på enkeltbarnet; skyve til side/utsette andre ting som stjeler av barnas tid, gi barna mer oppmerksomhet, føre logg og kommunisere enda bedre rundt hvert enkelt barns ståsted.

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Flere ressurspersoner i hver barnehage for å motivere og opprettholde «gløden», helst ha med alle ped. lederne. På den måten kunne arbeidet med Felles Løft i barnehagen blitt mye bedre, og det ville vært lettere å involvere flere.

Kortere ståstedsanalyse. Analysene og det å svare ble for omfattende og tidkrevende. Den ble opplevd som ekstremt lang og komplisert, spesielt for assistentene. Mange spørsmål stilles om igjen, men bare med en annen ordlyd eller som en påstand. Når ståstedsanalysen blir for lang, klarer man ikke å opprettholde fokus når man svarer hele analysen igjennom.

Noen synes også det var for mange graderinger – vanskelig å vite hvor man skal «legge seg» - det blir ulik oppfatning for hva det ulike tallene representerer.

Mer tid mellom samlingene. Prosjektet ble veldig stort og omfattende. Det ble for mange store og viktige tema på kun 2 år. Personalet rakk ikke å jobbe tilstrekkelig med målene i handlingsplanene mellom hver samling (og nye tema).

Bedre organisering av tverrfaglige møter. Personalet synes det var lagt for stramme rammer ift. veiledningen på de tverrfaglige møtene. En forutsetning for veiledning er jo at den som får veiledning har et «problem»/en utfordring hun trenger hjelp til!

Mindre arbeid med evalueringen. Øverby hadde etter vår oppfatning lagt opp til et altfor omfattende evalueringsarbeid av dette prosjektet. Barnehagene har ikke den tiden som trengs for å få gjort det slik de hadde tenkt!

Mer tid til møter i personalgruppa for å involvere alle i det som man «fikk» på samlingene.

Hovedmål 2 for Felles løft steg 1:

Alle fagpersoner har kunnskap og handlingskompetanse overfor barn hvor en er bekymret for språklig og/eller sosial utvikling for å kunne sette inn tiltak på et tidlig tidspunkt.

Dette innebærer:

- har tydelige rutiner knyttet til kartlegging og utvikling
- har kompetanse på å tolke og vurdere resultater av kartlegginger
- vurderer tiltak på system- og individnivå
- har kompetanse på å evaluere tiltak og vurdere behov for videre henvisninger
- har tverrfaglig samarbeid mellom barnehage, PPT, helsestasjon, og barneverntjenesten i forhold til tidlig innsats i alle barnehager

Hva fungerte bra i prosjektet?

Dyktige forelesere som har gitt oss mye informasjon, stilt oss mange gode spørsmål og gitt oss noen tanker om hvor grensen går før vi bekymrer oss. Vi tror disse forelesningene har gjort at vi har senket terskelen for når vi bekymrer oss og at enkelte lettere og tidligere vil ta kontakt med andre instanser. Vi har fått, og/eller blitt bevisstgjort, kunnskap om barns utvikling språklig og sosialt, og vi vet (gjennom foredrag på samlingene) hvor vi skal finne mer teori hvis / når nødvendig.

Bevisstgjøring. Prosjektet har gjort alle mer bevisst på at vi faktisk jobber i samme retning selv om vi jobber på ulike måter for å komme dit. Vi har fått mer forståelse for frustrasjonene som hver enkelt etat har til oss og frustrasjonen vi har til dem. Vi har på samlingene fått tid til å diskutere slike problemstillinger og funnet løsninger for å bedre dette. I fellesskap har vi også diskutert hvilke kartleggingsmateriale/observasjoner andre etater synes det er viktig at vi gjør. I tillegg har oppmerksomheten fra alle ansatte økt, og mange føler seg tryggere på hvordan de forholder seg til både kartlegging, intern oppfølging og samarbeid med eksterne instanser, selv om dette varierer noe innenfor hver personalgruppe.

Mer forståelse for at tiltak for enkelte barn best kan gjøres i fellesskapet og at disse tiltakene ikke hemmer gruppa, men er en forsterker for alle. Vi har også fått ideer på hvilke tiltak vi enkelt kan gjøre i barnehagen mens vi venter på hjelp fra andre instanser eller før vi melder opp. Viktigheten av at vi kan vise til tiltak som er gjort og evalueringen av disse.

Etablert kontakt med andre barnehager som har tilsvarende utfordringer hos enkeltbarn, og kan bruke deres kompetanse eller bruke dem til drøftingspartnere. Vi har også snakket om å bruke hverandre som eksterne observatører. (på tvers av bhg.)

Undrings-skjemaet har kanskje vært det som har hjulpet oss best i felles utvikling på dette området i hele personalgruppen.

Kan dette standardiseres for utnyttelse i andre prosjekter / lokale utviklingsarbeid?

Samarbeid med andre etater når det gjelder kartlegging og observasjoner er alfa omega og bør absolutt kunne videreføres til andre prosjekter. Er veldig nyttig å kunne delta på kurs sammen med andre etater. Alle etater har ulike synspunkter som det er nyttig å få frem.

Hva har vi lært?

Bedre rutiner ift. kartlegginger. Blitt flinkere til å tolke, vurdere og ta tak tidlig i forhold til enkeltbarnet. Det er viktig å observere alle barn, ikke bare de vi bekymrer oss for, fordi noen kan oppleves som om de ikke har problemer - de flyter så godt i gruppa, men ved nærmere observasjoner (spesielt språklig) kan man avdekke at ting ikke er så bra som det ser ut. Vi har lært forskjellen på ulike observasjonsmetoder og hva som egner seg best å bruke i de ulike situasjoner.

Mindre grupper er hensiktsmessig i forhold til jobbing med barnas språklige og sosiale utvikling.

Oppmelding. Vi har lært at det fortsatt er vanskelig å vite sikkert når det er behov for å melde opp et barn, selv om man har fått mer kunnskap og kompetanse. Noen opplever også at de ikke har blitt bedre på kartlegging og vurdering av tiltak.

Regelmessige møter med samarbeidspartnere er viktig. Det er enklere å ta kontakt ved bekymringer/undringer.

Vi erfarer at vi har fått et tettere og bedre samarbeid med alle, men spesielt med helsestasjonen.

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Bedre organisering av de tverrfaglige møtene mellom samlingene. Møtene har hatt altfor strenge rammer og vi har ikke kunnet få hjelp til det vi selv føler behov for. Viktig at de tverrfaglige møtene brukes der de trengs når de trengs og ikke bare gjennomføres fordi de må gjennomføres.

Mer tid. Prosjektet oppleves for stort i forhold til den tida som er til rådighet. Det burde vært færre temaer og mer tid mellom samlingene, for å kunne gjøre en grundigere jobb. Følelsen av å ikke nå fram til dem som ikke deltok på samlingene, er påtagelig. Gjennom hele perioden har vi måttet prioritere oppfølging av barna og de daglige gjøremål/planer foran felles løft. Slik det ble nå, føler vi at vi har kommet mer og mer på etterskudd.

Selv om det er det daglige arbeidet med felles løft i barnehagen som er viktig, så er det viktig å få formidlet hva vi har gått gjennom på samlingene på en god måte til resten av personalet.

Prosjektet burde vært en god motivator for å lære/videreutvikle oss. Til å begynne med opplevde alle det slik. Etter hvert opplevdes deler av prosjektet mer som et «pes», som for noen nesten virket demotiverende.

Mål 1 for barnehagene i Felles løft steg 1:

Personalet i barnehagen bevisstgjøres og endrer egen praksis i forhold til ny kunnskap om førskolebarns normale og forsinka språklige og sosiale utvikling

Hva fungerte bra i prosjektet?

Bevisstgjøring. Alle ansatte gir uttrykk for at de har blitt mer bevisste ift. sin egen og barnehagens praksis, men for noen er det vanskelig å se hva som er resultatet av prosjektet og ikke. Mye av det vi gjør nå, gjorde vi også tidligere, men nå er vi mer bevisst på hvorfor vi gjør det vi gjør.

Gode forelesere på seminar og kveldskurs.. God og konkret info om barns normale og forsinkede språk- og sosial utvikling. Veldig bra at hele personalet fikk oppleve foredraget til Merete Mørck på kveldskurs.

Dette har vært samlinger som er så aktuelle for alle, og det har vært av de enkleste samlingene å formidle videre til personalet og få gode diskusjoner rundt. Temaet er så virkelighetsnært, og alle har noen i sin barnehage som sliter enten språklig eller sosialt. For å føle god nytte av samlingene så må det føles aktuelt for oss akkurat der vi er NÅ.

Godt gruppearbeid. Godt å få diskutere med PPT om hva de møter av problemstillinger i deres samarbeid med barnehagen, og at vi har funnet måter å gjennomføre ting bedre på.

Ståstedsanalysen har vært bra i arbeidet i barnehagen selv om vi har opplevd den som altfor lang. I den grad den stiller spørsmål rundt praksisen vår, gir den mulighet til gode diskusjoner på personalmøter. Vi ser hvor vi trenger mer informasjon og er usikre. Dette er kjekt, selv om vi har måttet oppklare noen forvirringer rundt spørsmålene som gjør at personer har svart helt feil ut fra det de faktisk mener, fordi de ikke har forstått spørsmålet.

Kan dette standardiseres for utnyttelse i andre prosjekter / lokale utviklingsarbeid?

Ja, veldig bra å samarbeide med andre etater - nyttig i andre prosjekter også.

Hva har vi lært?

Handlingsplanen er nyttig som et redskap i arbeidet i barnehagen, men at det er viktig at den ikke blir for lang og omfattende. Handlingsplanen hjelper oss å holde fokus på arbeidet med felles løft i det daglige, og dette arbeidet har gjort oss mer bevisst. Vi har blitt mer fokusert i arbeidet med barna og den rollemodellen vi selv er.

Fått god kunnskap om hvordan vi kan fremme god språkutvikling og sosialutvikling. Hvordan vi med «enkle» grep kan skape gode språklige og sosiale miljøer og situasjoner. Noen har laget «maler» (plakater) på hva som er viktig (minstestandard) under måltid, hvilestund, utelek, i garderoben og i samlinger.

Vi har fått større klarhet i hva de ulike etatene trenger at barnehagene gjør / undersøker / observerer/kartlegger før vi tar kontakt. Viktig at vi kan vise til tiltak vi har gjort og hvordan de har fungert.

Flere møter på dagtid. For å få til endringer og forbedringer av praksis, er vi avhengige av å ha tid til å prate sammen. Av den grunn har noen av barnehagene prioritert flere møter på dagtid.

Vanskelig å formidle kunnskap fra kursene slik at resten av personalet får noenlunde samme syn og holdninger som vi som har deltatt. Det er etablert enkelte endringer både i hverdagspraksis og i møter, men endringene kommer nok hovedsakelig av ny kunnskap og overbevisning, og ikke av en felles forståelse i hele personalet. Noen ressurspersoner sier de kunne vært flinkere til å poengtere HVORFOR vi gjør det vi gjør, og knytte det opp mot Felles løft-samlingene.

Nyttig å ommøblere og bruke mer tid i smågrupper, også ved påkledning og måltider.

Fjerne tidstyver. Lage arbeidsplaner for personalet. Noen har fått «maler» (plakater) på hva som er viktigst (minstestandard) under måltid, hvilestund, uteleik, i garderoben og i samlinger.

Fokus på veldig små, målbare mål har vært viktig, og jo mer konkrete de har vært, jo bedre!

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Deltagelse på samlinger. Alle ped.ledere burde fått deltatt på samlingene. Det ble for vanskelig å formidle stoffet til hele personalgruppa for ressursperson og styrer.

Formidling. Kanskje skulle vi lært/jobbet mer og lenger med hvordan vi får *både* formidlet og internalisert kunnskap og holdninger for de som ikke deltar på kurs. Eller skulle man plukket ut noen **få** av foredragene/kursene og gitt dem til alle ansatte,- med mulighet til samarbeid på tvers av barnehager og etater slik kursene våre var lagt opp...? Det blir nok ikke et virkelig «løft» før alle er like mye med og løfter!

Mer tid eller begrenset innhold? Prosjektet burde vært begrenset i forhold til innhold og tema, jf. tidligere evaluering av mål.

Mål 2 for barnehagene i Felles løft steg 1:

Barnehagene i Hallingdal preges av en inkluderende praksis der alle barn gis mulighet til å utvikle språklige og sosiale ferdigheter ut fra egne forutsetninger

Hva fungerte bra i prosjektet?

Som tidligere - **større bevissthet** rundt vår væremåte som voksne. Hvordan vi møter barnet, hva vi gjør sammen med det, hvordan vi snakker til dem m.v. Likeledes hvordan barna er mot hverandre, utelukkelse kontra empati og innlemmelse i leken.

Samlingene. Veldig flotte samlinger og foredragsholdere. Lettere å videreformidle stoffet fra de første samlingene. Gode kompendier å se tilbake på/slå opp i.

Uformell kontakt med folk fra barnevern, helsestasjon og PPT gjør at en er mer avslappet når en tar kontakt, og en er tryggere på å drøfte anonymt /generelt.

Kan dette standardiseres for utnyttelse i andre prosjekter / lokale utviklingsarbeid?

JA – Bra at vi får utlevert powerpointene fra samlingene over nettet slik at vi selv kan klippe å lime litt når vi skal formidle det videre til personalet. Det forenkler mye jobben vår i formidlingen.

Hva har vi lært?

Arbeid med barna. Hvor viktig det er å ta del i lek/aktivitet, være enda nærmere innpå barna, dele barna i grupper, legge til rette for gode situasjoner for sosial og språklig utvikling.

Blitt flinkere til å involvere oss i barnas hverdag og bruke språket aktivt i kommunikasjonen med barna. Eks. blitt flinkere til å navngi alt vi driver med, snakker om—sette ord på ting.

Dette prosjektet har gjort oss enda bedre i å fokusere på hva barnet kan og jobbe ut fra det.

Undringsskjemaene sikrer at vi fanger opp alt så tidlig som mulig, og at alt dokumenteres.

Innføring av «minstestandard» på flere hverdagssituasjoner, noe som hever kvaliteten.

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Bedre organisering av tverrfaglige møter. Vi savner de vanlige tverrfaglige møtene våre, der vi kunne ta opp det som var aktuelt for OSS der og da. Vi føler at det ble lagt for strenge rammer i forhold til veiledningen vi skulle få. Ikke ok og «finne på» noe vi skulle veiledes på, som også måtte passe ift.

Felles løft og PPT sine planer!

Flere ressurspersoner i hver barnehage for å kunne formidle stoffet fra samlingene på en bedre måte.

Mål 3 for barnehagene i Felles løft steg 1:

Barn med forsinka språklig eller sosial utvikling oppdages, og det settes inn tiltak mens de går i barnehagen

Hva fungerte bra i prosjektet?

Innholdet på samlingene. Fått kunnskap om hva som er normalt, når vi bør begynne å undre oss og hvor viktig det er at allerede de små undringene bør skrives ned. På den måten kan vi enklere gå tilbake å se når undringen startet og derfor tidligere se at nå har vi undret oss så lenge at noen til tak må settes i gang.

Kontakt med andre instanser. Opplever at prosjektet har senket grensen for når vi tar kontakt. Grunnen er nok at vi ser menneskene som jobber i instansen og at det derfor er lettere og kontakte dem og at de fokuserer på at de også er veiledende instanser.

Arbeid med barna. Barna oppdages, og tettere oppfølging gjør at man blir flinkere til å sette i gang tiltak for å støtte barnet. Det er allikevel noen som sier at de fortsatt er usikre på hvilke tiltak de skal sette i verk.

Kan dette standardiseres for utnyttelse i andre prosjekter / lokale utviklingsarbeid?

Utfordringen fremover, blir å opprettholde det «trykket» vi tross alt har klart å skape som følge av felles løft. At fokuset og oppmerksomheten på dette skapte utvikling og bedre prosesser, gir seg naturlig. Når «trykket» nå faller, vil utfordringen være å holde på de gode erfaringene, de gode planene, de gode målene, en utfordring hver barnehage må gripe tak i og holde fast i. Praksisendring skjer over lang tid, ikke som følge av et tidsbegrenset prosjekt.

I en barnehage har de forsøkt å skape et eierforhold til prosjektet gjennom veiledning. Brukt både prosjektets målsettinger og de ansattes egne ønsker om bedret praksis til å formulere gode og konkrete arbeidsmål. Veiledning som metode vil bli fulgt opp videre. Det skal være deres metode for god oppfølging av den enkelte medarbeider. For dem vil det være naturlig å bruke veiledningen til å holde tak i det de har tilegnet seg gjennom felles løft, i tillegg til andre fokusområder de ansatte vil jobbe med.

Hva har vi lært?

Undringer rundt enkeltbarn skal være sak på alle personalmøter. Alle har tatt i bruk et «undringsskjema», og dette bør være en hjelp for at å jobbe mer bevisst ift. det enkelte barn og dets behov.

At det er viktig å observere og bruke kartleggingsverktøy. Og at observasjoner med fordel kan foretas i barnegruppa og sjelden tas alene med et enkeltbarn. Bruke smågrupper.

Tiltak. At mange tiltak kan settes inn for hele gruppa selv om det er et enkelt barn som er grunnlaget

for tiltaket. Alle barn har utbytte av ekstra fokus. Evaluere tiltak før vi melder opp.

Generelt: Større fokus, bedre kunnskap og mer vilje til å ta tak i ting tidlig, noe som har bidratt til bedre praksis. Tror vi kan si at vi har redusert «ventetiden» før tiltak en god del fra vi startet prosjektet og til i dag.

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Med flere voksne, bedre tid og nok ressurser i barnehagen.

Mål 4 for barnehagene i Felles løft steg 1:

Barn med særskilte behov for språklig eller sosial utvikling meldes til PPT mens de går i barnehagen

Hva fungerte bra i prosjektet?

Skolering gjennom samlinger har gjort oss enda mer bevisst på hvor viktig det er at barn med særskilte behov språklig eller sosialt blir meldt til PPT så tidlig som mulig.

Det tverrfaglige og tverrkommunale samarbeidet i gruppearbeid og diskusjoner har fungert bra. Det er mye å lære på tvers.

Samarbeid med andre etater. Enklere å ta kontakt når man kjenner personene.

Fått et nærmere samarbeid.

Oppmelding til PPT. Barnehagene er bevisst rutiner for oppmelding. Personalet er også mer bevisst på at innsatsen må settes inn så tidlig som mulig - «vente og se-holdningen» er ikke like sterk som før.

Det er blitt lettere å drøfte et barn anonymt etter uformelle samtaler (og kunnskap) gjennom «felles løft», men å melde opp føler noen barnehager ikke har blitt «lettere».

Fortsatt trenger man tid til å observere, kartlegge og ikke minst støtte barnets utvikling over noe tid, og i de fleste tilfeller er det arbeidet nok til at barnet «tar igjen» jevnaldrende, eller får styrket språk eller sosial adferd slik at de fungerer aldersadekvat.

Det er viktig å være ganske sikker på at man gjør det rette når man melder opp et barn.

Usikkerheten her er vanskelig, - man skal ikke melde opp et barn bare for at antallet til ppt bør øke!

Hva har vi lært?

Arbeid med barna. Vi har lært mer om (eller blitt bevisstgjort) hva som er mest hensiktsmessig i arbeidet med og for disse barna, men fortsatt er det behov for mer kunnskap blant det øvrige personalet hvis arbeidet i barnehagen skal være optimalt.

Vi er blitt flinkere til å involvere hverandre i vurderingen om et barns adferd/utvikling og hvordan vi forholder oss videre.

Oppmelding og oppfølging. Vi er raskere enn før med å melde saker og responstiden fra eksterne instanser er gått ned. PPT følger oss opp bedre enn før (dette synspunktet varierer – ikke alle er enige)

Samlingene. Lært om ulike type språkvansker og hva det innebærer. Veldig flott beskrevet med språktreet. Lett og forståelig.

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Bedre kapasitet fra PPT mht utredning av barn man bekymrer seg for (grundige observasjoner og objektiv vurdering)

Færre deltagere i veiledningssekvensene. Muligheter for friere valg av tema/veiledning.

Mål 5 for barnehagene i Felles løft steg 1:

Generell språkstimulering og styrking av sosial utvikling i hverdagens aktiviteter er bevisst praksis i barnehagen og gjennomføres i det daglige

Hva fungerte bra i prosjektet?

Samlingene. Fått kunnskaper og mange gode tips om hva som er viktig i arbeidet med barnas språklige og sosiale utvikling. Eks: Lesegrupper, leikegrupper, bruke konkreter, ha mindre grupper i garderoben, ved måltider og aktiviteter, prate langsomt, gi bare en beskjed om gangen osv.....

Større bevissthet. Prosjektet har gjort oss mer bevisst på områder vi kan bli bedre på. Flinkere til å være til stede for og med barna.

Ressurspersoner. Å ha ressursperson som kan opprettholde fokuset på arbeidet og trekke tråder mellom det vi gjør og det vi skal gjøre, samt få personalet til å se at de jobber med «felles løft» selv om man ikke alltid rekker de gode diskusjonene på personalmøtene.

Kan dette standardiseres for utnyttelse i andre prosjekter / lokale utviklingsarbeid?

Arbeid med handlingsplanene. Måten vi har jobbet med handlingsplanene på, er lett å overføre til andre prosjekt og videre arbeid. Viktig å sette små, målbare, helt konkrete mål, og ikke gape over for mye om gangen. På tross av en del frustrasjon innimellom, tar vi absolutt med oss mye videre fra arbeidet med Felles Løft steg1.

Hva har vi lært?

Arbeid med barna. Vi har lært at det er viktig for alle barn at vi har kvalitet i vårt arbeid med språkutviklingen og styrkingen av den sosiale utviklingen. Uansett om vi ikke opplever barn som sliter med disse tingene akkurat nå. Det er viktig at det vi gjør er gjennomtenkt, og at vi har et mål med måten vi gjør ting.

Vi må være til stede for barna, lytte, snakke med, forstå signaler, finne ut om noen trenger hjelp og finne løsninger tilpasset det enkelte barn.

Vi bør bli flinkere til å ta med barna på aktiviteter som f.eks. matlaging/baking = felles oppmerksomhet, men har også lært at det ikke alltid er like lett å gjennomføre dette i hverdagen.

Det har vært fint å kunne koble ting vi ser vi må jobbe med, opp mot Felles løft, og det kan vi fortsette med.

Kunne prosjektet blitt gjennomført på en bedre måte?

Mer opplæring. Flere kurs for resten av personalgruppa (assistentene) med samme tema som samlingene. Slik ville de fått mer direkte input, og dermed økt engasjement for prosjektet.

Tettere samarbeid med Øverby for den enkelte barnehage slik at man lettere fikk hjelp, råd og veiledning i forhold til enkeltbarn.

Mindre omfattende. Felles løft ble for stort. Temaene har vært interessante og gode, men for omfattende i forhold til den tiden vi har kunnet bruke på dette. Stress og det at en ikke får jobbet med noe nok før en må i gang med neste tema, gjør at en mister gnisten. Samlingene har heller ikke alltid blitt lagt til gunstige tider! (jmf. ferier bl.a)

Generelt for barnehagene på Nes:

Personalet gikk inn i prosjektet med store forventninger, men mange føler nok at de ikke har klart å opprettholde det helt store engasjementet gjennom hele perioden. Dette hadde nok vært lettere hvis alle ped.lederne hadde vært med på samlingene fra starten.

Alle jobbet best med prosjektet det første året, og i den perioden var det mange som synes de opplevde personlig utvikling.

Den siste delen bar preg av mye sykdom, ferieavvikling, nye ped.ledere, tilvenning av nye barn, samt for mange temaer å forholde seg til.

Bevisstgjøring på alle plan er det viktigste personalet sitter igjen med etter prosjektet.

Alle har fått mer kunnskap. Personalet har blitt mer bevisste/reflekterte over hvorfor vi gjør jobben som vi gjør, og alle synes Felles løft har gitt mening i hverdagen.

Et ønske hadde vært å fått med ppt på et personalmøte. Slik kunne de som ikke har vært på samlingene fått mer direkte kunnskap og info fra ppt, og gjort seg kjent med ppt og de som jobber der. Fint om ppt kunne hatt en besøksdag i hver barnehage?